

وزیر اقتصاد هم «تقریباً هیچ» را تأیید کرد

بنابر مستندات متعدد، علی‌رغم سپری شدن بیش از 6 ماه از آغاز اجرای تعهدات 5+1 ذیل برجام، طرف مقابل همچنان از انجام تعهدات سرپیچی می‌کند. وزیر اقتصاد در اظهارنظری تأیید کرد بانک‌های بزرگ با ایران کار نمی‌کنند.

طیب‌نیا: بانک‌های بزرگ با ما کار جدی نمی‌کنند

وزیر اقتصاد هم «تقریباً هیچ» را تأیید کرد

بنابر مستندات متعدد، علی‌رغم سپری شدن بیش از 6 ماه از آغاز اجرای تعهدات 5+1 ذیل برجام، طرف مقابل همچنان از انجام تعهدات سرپیچی می‌کند. وزیر اقتصاد در اظهارنظری تأیید کرد بانک‌های بزرگ با ایران کار نمی‌کنند.

یکی از موارد، برقراری روابط بانکی و عادی شدن آن میان ایران و سایر کشورها بود به گونه‌ای که نقل و انتقال پول طبق روال بین‌المللی صورت گیرد؛ تعهد مهمی که 5+1 و در راس آن آمریکا همچنان از انجام آن شانه خالی می‌کنند. این عهدشکنی به دفعات از سوی رسانه‌های غربی نیز مورد اشاره قرار گرفته است. برای نمونه، روزنامه انگلیسی گاردین در گزارشی نوشت: «بانک‌های بزرگ اروپا همچنان درباره تبادلات تجاری با ایران نگرانی دارند... عدم قطعیت در رویکرد و موضعگیری مقامات آمریکایی سبب بی‌میلی بانکها برای ارائه خدمات پرداختی شده است.

اعتراف چندین باره دولتمردان

اما این تنها رسانه‌ها نبودند که به این عهدشکنی اشاره کردند. برخی دولتمردان نیز به این خلف وعده واکنش نشان داده و به گونه‌ای به نقض برجام از سوی طرف مقابل اعتراف کرده‌اند.

جدیدترین اظهارنظر مربوط به «علی طیب‌نیا» وزیر اقتصاد دولت یازدهم است.

طیب نیا روز یکشنبه در حاشیه جلسه هیئت دولت گفت: «برای ارتباط با بانک‌های بزرگ جهانی دچار مشکل هستیم و آن‌ها با ما کار جدی نمی‌کنند.»

وی افزود: «انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف از جمله صورت‌های مالی بانک‌های ما و بهانه پولشویی و تامین مالی تروریسم ما هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم. البته برخی محدودیت‌ها رفع شده؛ به‌طور مثال ما پیش از این جزء لیست سیاه عدم مبارزه با پولشویی بودیم که از این لیست خارج شده‌ایم.»

وعده نسبه FATF، ایران همچنان در لیست سیاه

در پاسخ به اظهارنظر آقای طیب نیا مبنی بر خروج ایران از لیست سیاه پولشویی باید گفت: کارگروه اقدام مالی (FATF) در نشست اول 2016 این سازمان که بعد از اجرای برجام برگزار شد با انتشار بیانیه‌ای ایران را در کنار کره شمالی در لیست کشورهای غیرهمکار باقی گذاشت. این در حالی است که مقامات آمریکایی در چند ماه اخیر باقی ماندن در این لیست را به عنوان یکی از علل عدم گشایش در تحریم‌های بانکی ذکر می‌کردند.

در همین حال، «وزارت» معاون سابق وزارت خزانه‌داری آمریکا در امور تروریسم و جرائم مالی در جلسه استماع سنا گفت: «ریسک تعامل با ایران، پس از توافق هسته‌ای (برجام) تغییری نکرده است. بانک مرکزی و بانک‌های ایران همچنان در لیست منطقه پولشویی ماده ۳۱۱ قانون پاتریوت آمریکا هستند. ایران همچنان به همراه کره شمالی در لیست پرریسک‌ترین کشورهای فاتف (FATF) قرار دارند. بیانیه ۱۹ فوریه فاتف تصریح می‌کند که ایران دارای ریسک تامین مالی تروریسم است و نظام مالی کشورها را تهدید می‌کند.»

FATF در نشست دوم سال 2016 این سازمان نیز که 4 تیرماه (24 ژوئن) بیانیه عمومی آن منتشر شد عملاً تغییری در وضعیت ایران نداده است. در بیانیه عمومی جدید FATF در مورد وضعیت ایران می‌خوانیم: «کارگروه اقدام مالی از تصویب و تعهد سیاسی سطح بالای ایران به یک برنامه اقدام برای رفع کمبودهای راهبردی مربوط به مقابله با تامین مالی تروریسم/ مبارزه با پولشویی و همچنین تصمیم این کشور برای دریافت کمک‌های فنی برای اجرای این برنامه اقدام، استقبال می‌کند...»

ایران تا زمان تکمیل کامل برنامه اقدام، همچنان در بیانیه عمومی گروه ویژه اقدام مالی باقی خواهد ماند. تا زمانی که ایران اقدامات لازم برای رفع کمبودهای شناسایی شده در برنامه اقدام را انجام نداده، گروه ویژه اقدام مالی نسبت به ریسک ناشی از حمایت مالی از تروریسم از داخل ایران و تهدیدی که برای سیستم مالی بین‌المللی ایجاد می‌کند، نگران خواهد بود.»

نقل و انتقال قاچاقی پول در پس‌برجام طیب نیا افزود: ما اکنون برای وصول پول نفت مشکلی نداریم. پیش از این هزینه زیادی بابت دریافت پول نفت پرداخت می‌کردیم اما اکنون بدون هزینه اضافی از منابع حاصل از فروش نفت بهره می‌بریم. در پاسخ به این اظهار نظر نیز باید گفت: در تیرماه سال جاری، «کیم سئونگ-هو» سفیر کره جنوبی در ایران در نخستین کنفرانس بورس فاینکس ۲۰۱۶ گفت: «باید کسانی که برجام را پذیرفتند هم اکنون بانک‌های خود را مجاب کنند که پول‌های ایران را به این کشور انتقال دهند و مانع شدن از این موضوع اکنون غیرقانونی است. این تاسف‌آور است که سفارت کره جنوبی با وجود سپری شدن ۶ ماه از اجرایی شدن توافق برجام هنوز پول سفارت خود را از طریق قاچاق به ایران می‌آورد.» در همین حال، سفیر چین در تهران نیز گفت: بانک‌های زیادی در دنیا برای تعامل مالی با تهران منتظر اجازه خزانه‌داری آمریکا هستند.

طیب نیا که دیگر

وزیر اقتصاد است

اعتراف طیب نیا به عدم برقراری ارتباط با بانک‌های خارجی در پس‌برجام، پیش از این نیز از سوی دیگر دولتمردان نیز بیان شده بود که برخی از این اظهارات از سوی دولتمردان ارشد مورد واکنش قرار گرفت. برای نمونه، در ماه‌های پایانی سال گذشته «علی‌اکبر صالحی» رئیس سازمان انرژی اتمی در گفت‌وگو با وبگاه «العربی الجدید» گفت: «تا الآن برخی بانک‌های بزرگ اروپایی تحریم‌هایشان را به‌طور کامل پایان نداده‌اند چرا که قبلاً تعهد داده‌اند که با ایران مراوده تجاری نداشته باشند. ما هنوز منتظر هستیم که وزارت خارجه ایران با اتحادیه اروپا تماس بگیرد و این بحران را حل کند.»

در تیرماه سال جاری نیز صالحی گفت: «چند ماه پیش بنده گفتم مسائل بانکی مقداری کند پیش می‌رود که خب حرف ما مقداری مطلوب واقع نشد... پیش از برجام کشورهای دیگر در انتشار مقالات دانشمندان ایرانی به دلیل تحریم‌ها و مشکلات نقل و انتقالات مالی مقداری مشکل‌آفرینی می‌کردند؛ قرار بود پس از برجام این موضوع حل شود اما همان وضعیت کماکان پابرجاست.»

رئیس سازمان انرژی اتمی به وضع قانون روادید در کنگره آمریکا پس از برجام اشاره کرد و گفت: «حالا من این را می‌توانم بگویم و دوستی نمی‌تواند به من اعتراض کند که مثلاً آقا شما وزیر اقتصاد و یا رئیس بانک مرکزی و یا وزیر امور خارجه نیستید چرا که حداقل از نظر علمی 40 سال استاد دانشگاه هستم، لذا این را می‌توانم بگویم. هم اکنون و پس از پیش آمدن قضایای روادید تعداد زیادی از دانشمندان اروپایی که مقداری احتیاط می‌کنند از آمدن به ایران استنکاف دارند. به قول دانشگاهی‌ها این یعنی وضعیت آنها پیش از برجام بهتر از پس از برجام بوده است.»

از گشایش 1000 ال سی در روز تعطیل

تا دستاورد تقریباً هیچ

هنوز ساعاتی از اجرایی شدن برجام نگذشته بود که رئیس‌جمهور در نشست خبری خود در محل سالن اجلاس سران با اشاره به دستاوردهای برجام از باز شدن «هزار ال سی» خبر داد و تصریح کرد: «در همین تجربه چند ساعته امروز هزار ال سی در بانک‌های مختلف باز شد و این نشان داد آنها که می‌گفتند باور نکنید، اشتباه می‌کردند.»

روحانی در حالی از باز شدن هزار ال سی آن هم در یک روز تعطیل برای غربی‌ها خبر می‌داد که باید بدانیم برای باز کردن ال سی، بانک‌ها موظف هستند کد اعتباری بین‌المللی بانکی (سوئیفت‌کد) داشته باشند در حالی که هنوز تحریم سوئیفت بانک‌های ایرانی لغو نشده بود. ثانیاً بانک‌های خارجی در روز اجرای برجام که مصادف با یکشنبه 27 دی بود، تعطیل بوده‌اند و طبیعتاً ال سی نیز نمی‌توانستند باز کنند.

پس از این اظهار نظر قابل تامل، علاوه بر منتقدان و فعالان اقتصادی، حتی رسانه‌های ذوق‌زده برجام نیز به موضوع گشایش 1000 ال سی واکنش نشان داده و آن را زیر سؤال بردند.

در ماه‌های بعد، پس از اظهارات رئیس بانک مرکزی دولت یازدهم در گفت‌وگو با بلومبرگ و همچنین صحبت‌های وی در شورای روابط خارجی آمریکا، افکار عمومی نگرانی بیشتری نسبت به برجام و عواقب حاصل از آن پیدا کرد. «ولی‌الله سیف» رئیس بانک مرکزی ایران در مصاحبه با تلویزیون بلومبرگ گفت: «توافق هسته‌ای ایران و گروه 5+1 موسوم به برجام، تاکنون «تقریباً هیچ» دستاورد اقتصادی برای تهران در بر نداشته است.»

به نوشته پایگاه اینترنتی بلومبرگ، سیف تصریح کرد که ایران سه ماه بعد از اجرایی شدن برجام، توان دستیابی به 100 میلیارد دلار دارایی ضبط‌شده‌اش در خارج از کشور را نداشته و برای پرداخت صورت‌حساب‌هایش در مبادلات خارجی به دنبال راهی برای استفاده از دلار است.

انفعال در پاسخ به عهدشکنی‌های پس‌برجامی آمریکا

در حال حاضر، با گذشت بیش از 6 ماه از آغاز اجرای تعهدات 5+1 ذیل برجام، همچنان شاهد سنگ اندازی و سرپیچی آمریکا و دیگر اعضای 5+1 از انجام تعهدات هستیم.

اما این عهدشکنی تاکنون نه تنها با پاسخی قاطع از سوی دستگاه دیپلماسی و دولت یازدهم مواجه نشده است بلکه حتی توجیه نیز شده است. این توجیه‌ها نه تنها گره‌ای از کار باز نمی‌کند بلکه طرف مقابل را در گستاخی، مصمم‌تر خواهد کرد. حال زمان پاسخ قاطع و مبتنی بر منافع ملی از سوی دولت یازدهم به عهدشکنی 5+1 است.